

DG Herstelbeleid

Toeslagen
Cluster Nieuwe
Regelingen

Persoonsgegevens

Datum
4 februari 2022

Versienummer
0.1

Datum vaststelling
8 februari 2022

Vastgesteld door
DG Toeslagen

persoonsgegevens

nota

Planning Uitvoering Kindregeling

Aanleiding

Toeslagen is door u gevraagd om het financieel deel van de Kindregeling ("de regeling") uit te voeren. De Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) heeft aangegeven deze uitvoering op zich te willen nemen onder voorbehoud van een uitvoeringstoets die eind maart aan u wordt aangeboden en onder voorwaarden die in deze nota nogmaals worden benoemd. Vooruitlopend hierop heeft u Toeslagen gevraagd aan te geven wanneer deze uitvoering zou kunnen starten, en hierbij zowel een realistisch als een pessimistisch scenario te schetsen.

Realistisch scenario

DG Toeslagen en UHT hebben steeds aangegeven de regeling uit te kunnen voeren, mits aan twee (harde) voorwaarden wordt voldaan:

- De wettelijke regeling is gereed en er is een grondige uitvoeringstoets gedaan (8 weken), waaruit geen nieuwe, onvoorziene belemmeringen voortvloeien, bv. als gevolg van significant gewijzigde (externe) omstandigheden. UHT krijgt vervolgens voldoende tijd (6 maanden) om de uitvoering voor te bereiden. In de wegging op de hand die aan uw ambtsvoorganger op 24 december 2021 is aangeboden is nader uiteengezet waaruit die voorbereiding bestaat.
- Er kan voldoende prioriteit worden gegeven aan de uitvoering van de Kindregeling, binnen het totaal aan opgaven waar UHT, Toeslagen en de Belastingdienst voor staan. Dit geldt met name waar het over het IV portfolio gaat, in de uitvoeringstoets zal hier zeer kritisch naar worden gekeken. De uitvoering van de Kindregeling vraagt in ieder geval het nodige aan inspanningen van de onderdelen van de (IV) Belastingdienst die gaan over inning, interactie en gegevens, en welke al aanzienlijk belast zijn met diverse andere opgaven. Het tijdig reserveren van capaciteit aldaar voor deze werkzaamheden is cruciaal en mede afhankelijk van genoemde (politieke) urgentie die aan uitvoering van de regeling wordt gegeven.

Daarnaast pleiten wij ervoor dat de brede hulp (zoals financieel advies) voor kinderen en jongeren is ingericht voordat de uitbetaling van financiële compensatie door UHT start. Dit enerzijds om het doel van de regeling – een steuntje in de rug – te verwezenlijken en anderzijds om een warme overdracht

naar gemeenten voor gedupeerden mogelijk te maken. Dit is vanuit UHT gezien zeer wenselijk, omdat anders UHT het enige aanspreekpunt is voor vragen en behoeften van gedupeerden voor andere onderdelen van het herstel.

Toeslagen
Cluster Nieuwe Regelingen

Datum
4 februari 2022

Wanneer aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan, kan UHT vanaf de **tweede helft van september 2022** starten met de uitvoering. Onder "uitvoering" wordt dan verstaan, het verzenden van brieven, het daadwerkelijk uitkeren van compensatie aan meerderjarige gedupeerden van wie de rekeningnummers bekend zijn, en het uitvragen van rekeningnummers van minderjarigen aan de wettelijke vertegenwoordiger.

Pessimistisch scenario

Wanneer niet aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan, kan UHT niet in september starten met de uitvoering van de financiële Kindregeling. Risico's zijn bijvoorbeeld dat:

- De uiteindelijke wettelijke regeling afwijkt van de concept regeling waarop Toeslagen een uitvoeringstoets heeft gedaan, deze moet dan opnieuw worden gezien.
- De herijking KOT of andere prioriteiten binnen Toeslagen en Belastingdienst maken dat er onvoldoende voorrang kan worden gegeven aan werkzaamheden die moeten worden verricht voor (de voorbereiding op) de uitvoering van de Kindregeling. Met name op de IV portefeuille van de betrokken organisatieonderdelen staat zoals gezegd veel druk. In de uitvoeringstoets zal dan ook het kritieke pad worden geschetst voor oplevering van de minimaal vereiste producten voor de uitvoering van de regeling. Waarop vervolgens bij alle leverende onderdelen actief moet worden gemonitord en gestuurd.

Daarnaast geldt dat, wanneer de brede hulp (nog) niet ingericht is, UHT tijd nodig heeft om capaciteit op te schalen voor het beantwoorden van vragen van gedupeerden over andere onderdelen van het herstel.

De vraag of, en zo ja, de mate waarin deze risico's zich al dan niet zullen manifesteren, kan UHT niet beantwoorden. De duur van een mogelijke vertraging is dan ook lastig in te schatten. Echter, uitgaande van een brede wens om dit jaar in ieder geval nog iets voor gedupeerde kinderen te kunnen betekenen, zij het met "second best" oplossingen voor bv. het proces van uitbetalingen, zou in een pessimistisch scenario met +/- 3 maanden vertraging kunnen worden gerekend. De uitvoering van de regeling zou dan kunnen starten vanaf **december 2022**¹.

Tot slot

UHT kan het belang niet voldoende onderstrepen van het gefaseerd starten met de uitvoering van de nieuwe regelingen. Het pas in Q1 2023 beginnen met de uitvoering van de Kindregeling, bijvoorbeeld wegens het pas dan gereed hebben van een wettelijke grondslag, brengt het reële risico met zich mee dat de druk hoog wordt om tegelijkertijd andere nieuwe regelingen, zoals die voor ex-partners, in uitvoering te brengen. Dit zou tot grote druk op diverse onderdelen van de uitvoering leiden, niet alleen van UHT maar ook Toeslagen en de Belastingdienst en is daarmee buitengewoon kwetsbaar.

¹ Uiteraard is voor uitbetaling hoe dan ook een wettelijke grondslag vereist.

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane *27.02.2022*

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

*graag agenderen voor
stafoverleg herstel 08/03*

nota

Brief opties starten met uitvoering kindregeling

Datum
10 februari 2022

Notanummer
2022-0000044528

Bijlagen
Nota DG Toeslagen

Aanleiding

We hebben op donderdag 3 februari 2022 met u gesproken over de opties voor het sneller dan per 1 januari 2023 in werking kunnen laten treden van de kindregeling. Wij hebben die alternatieven nader in kaart gebracht.

Beslispunt: wetstraject Wet hersteloperatie toeslagen versnellen

Wij adviseren om de kindregeling op te nemen in het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen (het wetsvoorstel) en dat wetsvoorstel zoveel mogelijk te versnellen. Alle onderzochte alternatieven hebben (grote) nadelen en genieten daarom niet onze voorkeur.

Indien u het hiermee eens bent, stellen wij voor om dit te communiceren in de 10^e voortgangsrapportage die medio april naar de Tweede Kamer wordt gezonden.

*?
pas
zulo*

Toelichting

Wij hebben afgelopen 3 februari met u gesproken over de opties om tijdig te kunnen starten met de uitvoering van de kindregeling. U heeft verzocht om meer inzicht in het moment waarop UHT kan starten met de uitvoering van de kindregeling. Uit de bijgevoegde nota van DG Toeslagen aan DG Herstel blijkt dat het startmoment voor UHT (afhankelijk van een aantal voorwaarden) ligt tussen eind september en begin december. Deze data liggen voor het verwachte moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel, namelijk 1 januari 2023.

?

Er is ambtelijk verkend of de adviesorganen ruimte zien om sneller te adviseren over het wetsvoorstel. De Raad voor de Rechtspraak, de Raad voor de Rechtsbijstand en de Autoriteit Persoonsgegevens hebben aangegeven dat zij begrip hebben voor de wens om kinderen zo snel mogelijk te helpen. Zij geven aan dat zij mogelijkheden zien om hun adviestermijn van acht weken terug te brengen naar zes weken. Dit zou betekenen dat de datum van indiening van het wetsvoorstel twee weken voor de start van het zomerreces van de Kamer kan plaatsvinden (vrijdag 24 juni 2022). Wij zijn nog in overleg met de afdeling Advisering van de Raad van State. Het overleg zal na de voorjaarsvakantie plaatsvinden.

Als gevolg hiervan kan de Tweede Kamer door versnelling van genoemde adviesorganen het wetsvoorstel eerder in behandeling nemen. Mogelijk kan het

wetsvoorstel per 1 december 2022 in werking treden (indien de schriftelijke ronde al voor het zomerreces kan worden gestart), maar dat is vanzelfsprekend afhankelijk van de snelheid van de behandeling van het wetsvoorstel door het parlement.

Wij geven de voorkeur aan het zoveel mogelijk versnellen van de voortgang van de Wet hersteloperatie toeslagen, omdat het tegemoetkomt aan de wens van de Kamer voor een integrale behandeling, het eerdere advies van de Afdeling advisering van de Raad van State bij dit wetsvoorstel en het feit dat aan mogelijke alternatieve versnellingsopties (grote) bezwaren kleven. Deze worden hieronder toegelicht.

Bij inwerkingtreding op 1 december 2022, zal UHT vanaf dan kunnen beginnen met het aanschrijven van kinderen en jongvolwassenen. Bij minderjarige kinderen zullen de rekeningnummers bij de ouders worden uitgevraagd. De betalingen zullen in de weken en maanden daarna volgen. De start van de kindregeling heeft mogelijk ook impact op de start van de andere regelingen, omdat UHT de uitvoering van de aanvullende regelingen trapsgewijs zal starten.

Vier alternatieven

Zoals eerder met u besproken en in nota geschetst, zien we vier andere manieren om tijdig te kunnen starten met de uitvoering van de kindregeling zou kunnen worden gerealiseerd. Nadere verkenning bevestigt ons beeld dat elk van deze opties risico's kent. Dit zorgt ervoor dat een zorgvuldig proces zeer onder druk komt te staan. Wij beseffen dat kinderen al lange tijd wachten op compensatie, maar zien ook afbreukrisico's waar niemand bij gebaat is. Dit maakt dat geen van deze opties onze betreft de voorkeur heeft.

1. De kindregeling kan met terugwerkende kracht tot de startdatum van de uitvoering worden opgenomen in de Wet hersteloperatie toeslagen.
2. De kindregeling vormgeven bij amvb. Hiervoor is het noodzakelijk dat de Wet delegatiebepalingen hersteloperatie toeslagen in stemming wordt gebracht en wordt aanvaard door beide Kamers.
3. In voorbereiding nemen van een afzonderlijk wetsvoorstel met daarin uitsluitend de kindregeling.
4. Opstellen van een beleidsbesluit vooruitlopend op wetgeving.

De eerste optie betreft het opnemen van de kindregeling in het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen en met terugwerkende kracht in werking laten treden tot het moment van de start van de kindregeling. Omdat UHT al eerder kan starten met de uitvoering van de kindregeling, zou in het wetsvoorstel geregeld kunnen worden dat het onderdeel van het wetsvoorstel dat betrekking heeft op de kindregeling, bij inwerkingtreding terugwerkt tot de datum van de start van de uitvoering. In dit scenario zou al gestart worden met de uitvoering van de kindregeling op het moment dat de Tweede Kamer heeft ingestemd met het wetsvoorstel. Er wordt hierdoor tijdswinst geboekt, doordat de uitvoering van het financiële deel van de kindregeling feitelijk al start, terwijl de wetsbehandeling ervan in de Eerste Kamer nog moet plaatsvinden. Een nadeel van deze optie, alsmede de opties 2 en 4, is dat de grondslag voor gegevensdeling niet geregeld is als de uitvoering start. Dit betekent dat UHT in beginsel niet direct gegevens kan delen met gemeenten voor de bredere ondersteuning, terwijl UHT dit wel cruciaal acht voor de kinderen en de uitvoerbaarheid. Een ander belangrijk nadeel

gegevensdeling samen?

van deze route is dat de Eerste Kamer met betrekking tot de inhoud van de kindregeling geen oordeel meer kan geven voordat de uitvoering ervan start. Er is ambtelijk contact opgenomen met de Afdeling om af te tasten in hoeverre deze optie op steun kan rekenen. Daaruit komt naar voren dat zij kritisch zijn op deze route, omdat al wordt gestart met de uitvoering van een regeling voordat de wettelijke grondslag is gerealiseerd. Ook zijn risico's verbonden aan het al starten met de uitvoering, terwijl het wetgevingsproces erover nog gaande is.

De tweede optie is het voortzetten van de behandeling van de Wet delegatiebepalingen hersteloperatie toeslagen. De stemmingen over deze wet zijn in december 2021 aangehouden. Indien de Tweede Kamer evenals de Eerste Kamer instemt met dit wetsvoorstel biedt het de bevoegdheid om het financiële deel van de kindregeling bij amvb vorm te geven. Indien de Tweede Kamer daar prijs op stelt, kan een nota van wijziging worden ingediend om ervoor te zorgen dat het wetsvoorstel nog uitsluitend de bevoegdheid biedt om de kindregeling (en niet meer de regeling voor gedupeerden in de huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget en voor ex-partners) bij amvb vorm te geven. Nadelen van deze route zijn dat hierdoor niet het door de Afdeling geadviseerde integrale beeld van de maatregelen in de hersteloperatie wordt geschetst en dat de Tweede Kamer bij een amvb, hoewel op grond van de Wet delegatiebepalingen hersteloperatie toeslagen verzwaarde voorhang geldt, minder wordt betrokken dan bij de behandeling van een formele wet. De Tweede Kamer heeft tijdens het wetgevingsoverleg over deze wet ook duidelijk gemaakt dat geen enthousiasme bestaat voor deze wet. De Afdeling brengt volgens het wetsvoorstel haar advies pas uit nadat de voorhangprocedure is afgesloten. Voor dit tweede alternatief geldt verder dat, indien ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van een van de Kamers de wens te kennen geeft dat de kindregeling bij wet wordt geregeld, dit alsnog wettelijk zou moeten worden geregeld.

De derde optie is om de kindregeling in een afzonderlijk wetsvoorstel op te nemen. Indien bij het parlement de bereidheid bestaat om een dergelijke wet op korte termijn te behandelen dan zou hiermee tijdswinst kunnen worden geboekt ten opzichte van de eerste alternatieve optie. Tegelijkertijd speelt hierbij ook een rol dat de te nemen stappen voor een wetgevingsprocedure, zoals advisering door adviesorganen, ook hier doorlopen dienen te worden. Mogelijkerwijs is er tijdswinst te behalen, omdat het een kleiner wetsvoorstel betreft. Nadeel van deze optie is – net als optie 2 – dat het integrale beeld van de hersteloperatie verloren gaat en dat het ten koste gaat van de innerlijke samenhang in het wetsvoorstel.

Een laatste optie betreft het opstellen van een beleidsbesluit vooruitlopend op wetgeving. We geven er de voorkeur aan om voortaan zoveel mogelijk zaken inzake de hersteloperatie wettelijk te regelen. Dit borgt maximale betrokkenheid van de Kamer en zorgt voor een zoveel mogelijk integrale behandeling van het totaal aan maatregelen in de hersteloperatie.

Politieke context

Met het aannemen van de motie Kat heeft de Kamer zich in juli 2021 uitgesproken over de financiële vormgeving van de kindregeling. Spoedige uitvoering ervan is relevant voor het (emotioneel) herstel van ouders en kinderen. Ouders en kinderen hadden medio vorig jaar hoop en verwachting op een spoedige start. Om deze reden hebben zowel Kamer als kabinet aangegeven voorrang te willen geven aan de uitvoering van deze regeling.

TER INFORMATIE: Brede ondersteuning voor ouders in het buitenland
Ouders in het buitenland kunnen nog geen beroep doen op brede ondersteuning. Dit wordt voor ouders in Nederland opgepakt door gemeenten, voor ouders in het buitenland wordt er een apart team ingericht die deze taken kan gaan oppakken. Hiervoor loopt een aanbesteding. Het uitgangspunt is om een aanvrager die in het buitenland woont voor het bieden van brede ondersteuning zoveel mogelijk op dezelfde manier te behandelen als een aanvrager die in Nederland woont.

Het gaat om gezinnen die voor zover nu bekend is in meer dan veertig verschillende landen wonen. Daarnaast wordt voorzien in ondersteuning aan een gedupeerd gezin dat besluit om terug te keren naar Nederland door te helpen met het betalen en regelen van de verhuizing en het vergoeden van de reiskosten.¹ Het ondersteuningsteam buitenland (OTB) dat de brede ondersteuning namens de Belastingdienst/Toeslagen gaat bieden kan daarmee naar verwachting starten in juni 2022. Uitwerking van de regeling voor ouders in het buitenland is onderdeel van het wetsvoorstel hersteloperatie toeslagen maar vanwege de planning is het niet mogelijk om de wettelijke grondslag voor de ondersteuning van gedupeerde ouders in het buitenland tijdig te realiseren via het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen. U wordt op korte termijn nader geïnformeerd wat dit betekent voor de uitvoering van deze maatregel.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

¹ Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 838.

A/ 06-03-2022
herstellen
07/03/2022

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Wetsvoorstel versturen naar adviesorganen

Datum
2 maart 2022
Notanummer
2022-0000051489

Bijlagen
1: conceptwetsvoorstel
Wet hersteloperatie
toeslagen
2: Overzicht maatregelen V
hersteloperatie toeslagen

Aanleiding

De Wet hersteloperatie toeslagen bevindt zich in de afrondende fase. Het voornemen is om deze wet op dinsdag 8 maart naar diverse adviesorganen te sturen.

Toelichting

Besispunten 1 en 2:

wetsvoorstel versturen naar adviesorganen en aanvragen uitvoeringstoetsen

Wij vragen uw akkoord om:

1. de Wet hersteloperatie toeslagen voor advies naar de Autoriteit Persoonsgegevens, de Raad voor de Rechtspraak en de Raad voor de Rechtsbijstand te sturen; en
2. DG herstel te vragen om voor het wetsvoorstel uitvoeringstoetsen aan te laten vragen bij:
 - a. UHT;
 - b. SBN;
 - c. VNG.

Het overzicht van de maatregelen in het wetsvoorstel vindt u als bijlage 2 bij deze nota.

akkoord
i.v.m. speed
graag nog
wel naar
opm^a kijken
bijvervalg

Planning wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen

Het doel van de Wet hersteloperatie toeslagen is om daarin alle zaken in het kader van de hersteloperatie die een wettelijke basis vereisen een plek te geven.

Dit betekent in ieder geval het:

1. overzetten van bepalingen uit de Awir naar dit wetsvoorstel;
2. met terugwerkende kracht codificeren van de beleidsbesluiten die vooruitlopend op wetgeving zijn getroffen;
3. opnemen van de aanvullende regelingen; en
4. opnemen van de maatregelen die voortvloeien uit de herijking.

1 op 1 aar-
genomen?
wat zijn
verschillen?

Hiermee wordt zoveel mogelijk tegemoetgekomen aan het eerdere advies van de Afdeling advisering van de Raad van State (de Afdeling) om een duidelijk perspectief op de gehele hersteloperatie te schetsen. Ook willen we voorkomen dat een versnippering van regelgeving optreedt. Voordeel is daarnaast dat opnemng van alle maatregelen in één wet ervoor zorgt dat de wetgeving inzake de hersteloperatie integraal kan worden behandeld in het parlement.

In het conceptwetsvoorstel (bijlage 1) zijn de maatregelen opgenomen waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden. Gedurende de tijd dat advisering door de genoemde adviesorganen plaatsvindt, wordt het beleidsmatige verhaal in het wetsvoorstel in de toelichtingen aangevuld. In deze periode zullen ook uw eventuele opmerkingen bij de stukken worden verwerkt. U ontvangt voordat het wetsvoorstel in mei bij de ACTH wordt ingediend een nieuwe conceptversie van het wetsvoorstel.

We hebben het tijdpad eerder met u besproken en gezien waar versnelling mogelijk is. De eerstvolgende stap in dit tijdpad is om het naar de adviesorganen te sturen en het wetsvoorstel aan te bieden voor het opstellen van uitvoeringstoetsen. Ook vragen we DG herstel om uitvoeringstoetsen aan te vragen bij DG Toeslagen, de VNG en de SBN. Die uitvoeringstoetsen worden t.z.t. als bijlage bij het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Overigens zijn er voor sommige maatregelen, zoals de kindregeling, al uitvoeringstoetsen aangevraagd.

Tabel: indicatief tijdpad

Datum	Wet hersteloperatie integraal indienen (incl. kindregeling, ex-partnerregeling en niet-kot-regeling)
8 Maart 2022	Uitvoeringstoetsen aanvragen
	Uitvoeringstoetsen opstellen
	Adviesorganen vragen om adviezen
April	Verwerken uitkomsten uitvoeringstoetsen en andere toetsen
	Wetgevingstoets JenV
Mei	ACTH/MCTH
	MR
	Naar Kabinet van de Koning
Juni	De Afdeling verzoeken om advies
	Advies van de Afdeling ontvangen
	Nader rapport schrijven
Uiterlijk 8 juli	Kabinet van de Koning
	Indienen wetsvoorstel

zie andere notitie

Er zijn veel maatregelen in het kader van de hersteloperatie al in het wetsvoorstel opgenomen (zie bijlage 2). Een aantal maatregelen waarover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden is nog niet opgenomen in het wetsvoorstel. Toch adviseren we u om het wetsvoorstel al aan de adviesorganen voor te leggen. Parallel wordt dan gewerkt aan de uitwerking van de onderstaande maatregelen. Na beleidsmatige afronding wordt gezien op welke manier deze maatregelen in wetgeving kunnen worden opgenomen. Het betreft de volgende maatregelen:

1. Ex-partnerregeling

Dit betreft een van de aanvullende regelingen. Aan de deelnemers van het bestuurlijk overleg wordt binnenkort een uitwerking van de schade-aanpak op hoofdlijnen voorgesteld en wordt sturing gevraagd voor de verdere uitwerking van een eventuele schuldenaanpak. De ex-partnerregeling kan niet binnen afzienbare termijn worden opgenomen in het wetsvoorstel. Vanwege de samenhang geldt hetzelfde voor de kindregeling voor kinderen van ex-partners. Een nota van wijziging of een apart wetsvoorstel op een later moment ligt voor de hand.

2. Ouders in het buitenland

Waarom niet alvast in concept opmaken?

De regeling voor ouders in het buitenland bevindt zich in de afrondende fase en we verwachten dat deze maatregel kan worden opgenomen in de versie van het wetsvoorstel die ter advisering zal worden aangeboden aan de Afdeling.

3. Elementen van de Commissie werkelijke schade opnemen in de integrale beoordeling

Dit is een maatregel die uit de herijking volgt en waarvoor, indien ervoor wordt gekozen om deze te implementeren, wetgeving is vereist. Deze maatregel wordt nog nader onderzocht op uitvoerbaarheid, wenselijkheid en vormgeving. De beleidsvorming ervan start medio maart n.a.v. een analyse van de commissie werkelijke schade, die dient als vertrekpunt. U wordt nader geïnformeerd over het moment van afronding van het onderzoek.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

AV 06-03-2022

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Programma DG Herstel

persoonsgegevens

nota

Nota reikwijdte en achtergrond HZK

Datum

3 maart 2022

Notanummer

2022-0000083864

Bijlagen

geen

Aanleiding

Het kabinet heeft besloten om gedupeerden bij andere toeslagen (huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget) te compenseren. Een herstelregeling voor een dergelijke compensatie is opgenomen in het concept wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen. De compensatie wordt onder andere verstrekt aan gedupeerden die institutioneel vooringenomen zijn behandeld. Bij institutionele vooringenomenheid kunnen twee mogelijkheden zich voordoen, te weten collectieve vooringenomen behandeling (CAF-zaken) en individuele vooringenomen behandeling (persoonlijke zaak). Gebleken is dat tot op heden er geen casussen bekend zijn van individueel institutioneel vooringenomen handelen bij de andere toeslagen. UHT heeft daarnaast aangegeven dat het verbreden van de herstelregeling voor andere toeslagen naar individuele vooringenomen behandeling grote risico's betekent voor de uitvoering.

*wat is
veel steek
omc in de
in de lijst?*

De stuurgroep heeft op basis van enkele opties (zie bijlage 1) ervoor gekozen om de regeling in het wetsvoorstel nu toe te spitsen op collectieve institutionele vooringenomenheid. Met deze nota wordt u geïnformeerd over de voorkeur van de stuurgroep en (zoals de stuurgroep heeft verzocht) over de risico's die daarmee samenhangen. Tevens wordt u gevraagd een besluit te nemen over deze kwestie. Conform uw verzoek is een onderdeel met achtergrondinformatie betreffende de regeling opgenomen.

Beslispunt

Wij adviseren u akkoord te gaan met:

- het uitvoeren van aanvullend onderzoek voor de onderbouwing van de keuze die gemaakt is door de stuurgroep (institutionele vooringenomenheid beperken tot collectieve CAF-zaken);
- het informeren van de Kamer over de uitkomsten van dit aanvullend onderzoek in de 10'e voortgangsrapportage in april. De huidige inrichting van de regeling wijkt af van de eerder aangekondigde inrichting van de regeling in de Kamerbrief van 29 oktober 2021; en
- het alvast uitwerken van de keuze van de stuurgroep in het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen en het in consultatie brengen daarvan.
- **Mocht u hieraan behoefte hebben, kan deze nota in de herstelstaf van dinsdag 8 maart a.s. besproken worden.**

*Stuurgroep
bespreken!*

P. 1 geen casussen individueel?

Kernpunten

Problematiek

- Bij de kinderopvangtoeslag is er sprake van zowel collectieve (CAF-onderzoek) als individuele (persoonlijke zaak) institutionele vooringenomenheid. Bij het ontwikkelen van de herstelregeling voor de HZK (huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget) toeslagen is er in eerste instantie dan ook uitgegaan van deze beide vormen van institutioneel vooringenomen handelen. In de kamerbrief van 29 oktober 2021 is de Kamer hier reeds over geïnformeerd.
- Naar aanleiding van de door UHT gesignaleerde uitvoeringsproblemen bij de onderhavige regeling is opnieuw gekeken naar de feitelijke problematiek. Gebleken is dat er tot op heden geen casussen bekend zijn van individueel institutioneel vooringenomen handelen bij deze toeslagen. Bovendien is er een verschil in systematiek tussen KOT en overige toeslagen waardoor het risico op individueel institutioneel vooringenomen handelen sowieso kleiner is.
- Tegelijkertijd zou individuele toetsing op institutionele vooringenomenheid de regeling openen voor potentieel 4,5 mln. personen die huurtoeslag, zorgtoeslag of een kindgebonden budget ontvangen of hebben ontvangen. UHT heeft aangegeven dat de toetsing op individuele institutionele vooringenomenheid bij huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget, een groot risico is voor de beheersbaarheid van de herstelregeling.
- Daartegenover staat dat het beperken van de regeling tot de collectieve institutionele vooringenomenheid tegen de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur (het gelijkheidsbeginsel) ingaat, als dit besluit juridisch niet gemotiveerd kan worden.
- Naar aanleiding hiervan en gelet op de planning is de stuurgroep akkoord gegaan met het alvast uitwerken en in consultatie brengen van het beperken van de herstelregeling voor HZK toeslagen tot collectieve vooringenomenheid in het wetsvoorstel. De komende maand zal aanvullend onderzoek uitgevoerd om deze keuze te onderbouwen. Tot slot heeft de stuurgroep gevraagd de risico's van deze keuze in kaart te brengen.

brief

Besluit Stuurgroep

- In de door de stuurgroep gekozen optie kent UHT de compensatie ambtshalve toe aan gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken (ca. 500) en gedupeerden O/GS (ca. 22.000). Dit betekent dat de tegemoetkoming zonder een aanvraag van een belanghebbende, automatisch wordt verleend.
- Er is daarmee geen mogelijkheid voor zelfmelders die mogelijk individueel institutioneel vooringenomen behandeld zijn.
- Er wordt hiermee voorkomen dat beleid wordt geschreven voor een doelgroep die voornamelijk nog niet bekend is. Ook worden op deze manier geen onterechte verwachtingen bij burgers gewekt. Door de regeling op deze manier in te richten is de regeling naar verwachting het beste beheersbaar.
- De onderbouwing van de keuze voor het beperken van de regeling tot collectieve institutionele vooringenomenheid is als volgt opgebouwd:
 - De systematiek van de HZK toeslagen is wezenlijk anders dan bij KOT. De HZK toeslagen zijn over het algemeen minder aan wijzigingen onderhevig en daarom zijn er minder momenten waarop een individuele beoordeling door een medewerker plaatsvindt die zou kunnen leiden tot een vooringenomen oordeel. Dit is wezenlijk anders dan bij de kinderopvangtoeslag (zie een globale weergave op p.7).

500
22.000

- o Daarnaast is onderzoek gedaan onder de personen die zich vooruitlopend op een regeling hebben aangemeld. Uit 2 steekproeven (totaal 180 personen) met een OG/S label en uit personen die zich al hebben gemeld, blijkt in geen enkele casus dat er vooringenomen is gehandeld. Bij de reeds gemelde personen bleek dat zij in plaats van een verzoek tot compensatie een herzieningsverzoek zouden moeten indienen. De kans dat er mensen zijn die toch institutioneel vooringenomen zijn behandeld is hiermee klein. De verwachting is dat nagenoeg alle aanvragen worden afgewezen.
- o Daarbij komt dat, doordat er bij de compensatie KOT sprake is van hoge bedragen aan compensatie, de verwachting ten aanzien van de hoogte van de compensatie bij deze doelgroep hooggespannen is. De bedragen die bij andere toeslagen zijn teruggevorderd zijn echter van een geheel andere omvang. Gemiddeld € 3.800 bij de huurtoeslag, € 1.300 bij het kindgebonden budget en € 1.150 bij de zorgtoeslag.

zijn er al aanvragen?

Risico's en aandachtspunten

- Met de gekozen route wordt afgeweken van de KOT-regeling en wordt onderscheid gemaakt tussen collectieve en individuele institutionele vooringenomen behandeling bij andere toeslagen. De uitwerking van het voorgaande in het wetsvoorstel en het in consultatie brengen daarvan vooruitlopende op de uitkomsten van het aanvullend onderzoek is juridisch kwetsbaar. Vanuit het gelijkheidsbeginsel bezien vergt dit onderscheid namelijk een gedegen motivering. Of een gedegen motivering gegeven kan worden, hangt af van de uitkomst van het aanvullend onderzoek. De juridische risico's kunnen gemitigeerd worden door het aanvullend onderzoek snel af te ronden zodat in een vroegtijdig stadium van het wetgevingsproces alsnog een gedegen motivering kan worden gegeven of, indien nodig, bijgesteld kan worden naar een van de andere onderzochte opties (zie bijlage 1).
- De herstelregeling voor HZK toeslagen maakt onderdeel uit van het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen. In dit wetgevingstraject zullen JenV (wetgevingstoets) en de Raad van State zich onder andere buigen over de motivering bij de herstelregeling buigen. Het is van belang dat de motivering de toets van JenV en het advies van de Raad van State doorstaat.
- Bij de gekozen route moet rekening worden gehouden met kritische geluiden vanuit de Tweede Kamer gelet op het feit dat de doelgroep van de regeling wordt afgebakend. Een belangrijk aspect is de communicatie over deze aanvullende onderzoeken en de uitkomsten daarvan aan de Kamer. Gelet op de geplande afronding van de onderzoeken eind maart, kan communicatie hierover worden opgenomen in de 10'de voortgangsrapportage in april.

Onderzoek

- Momenteel wordt nader onderzoek uitgevoerd door UHT voor een verdere onderbouwing van de huidige inrichting van de regeling.
- Dit onderzoek bestaat uit:
 - o Een 2^e steekproef verricht onder ontvangers van overige toeslagen die zich reeds zelf hebben gemeld.¹ In deze steekproef wordt gekeken

¹ De eerste steekproef dateert van een klein half jaar geleden. Inmiddels hebben meer mensen zich aangemeld voor de te verwachten regeling. Dit zijn zelfmelders die het beeld hebben dat er iets niet goed is gegaan met hun toeslag. Zodoende is het meest relevant om op deze groep de steekproef toe te passen.

naar individueel vooringenomen handelen. De uitkomst van deze steekproef is beschikbaar in de week van 21 maart.

- o Een steekproef onder ontvangers van overige toeslagen die tevens onderdeel waren van de Fraude Signalering Voorziening (FSV). In deze steekproef wordt gekeken naar individueel vooringenomen handelen. De uitkomst van deze steekproef is beschikbaar in de week van 21 maart.
- o Een second opinion verricht op de kwaliteit van de data. Deze second opinion loopt mee in het proces uitvoeringstoets en is naar verwachting eind april beschikbaar.
- o JenV gaat, voorafgaand aan de wetgevingstoets van het wetsvoorstel begin april, alvast de motivering voor het afbakenen van de doelgroep bij andere toeslagen toetsen op juridische haalbaarheid. Dit is van belang, zodat het wetsvoorstel geen vertraging oploopt tijdens de wetgevingstoets.

Planning

Begin maart 2022	Uitvoeringstoets regeling
Eind maart 2022	Afronding aanvullend onderzoek UHT
Eind maart 2022	Afstemming J&V
Begin april 2022	Wetgevingstoets J&V gehele wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen
Begin april 2022	Infomeren Kamer 10'de VGR

persoonsgegevens

Achtergrondinformatie

De commissie Advies Uitvoering Toeslagen (AUT) heeft geadviseerd om compensatie te geven aan gedupeerden van de kinderopvangtoeslag die institutioneel vooringenomen zijn behandeld. De commissie heeft daarnaast vijf CAF-zaken aangewezen waarin waarschijnlijk of mogelijk sprake kan zijn geweest van institutionele vooringenomen behandeling en die niet (alleen) betrekking hebben op de kinderopvangtoeslag, maar ook op de huurtoeslag, de zorgtoeslag of het kindgebonden budget (HZK). Na onderzoek van UHT en na een beoordeling van de Commissie van Wijzen is institutionele vooringenomenheid bij deze vijf CAF-zaken geconstateerd. Daarom heeft het toenmalige kabinet besloten om aanvragers van HZK die gedupeerd zijn doordat zij institutioneel vooringenomen zijn behandeld, ook tegemoet te komen.

Ook heeft het kabinet besloten om gedupeerden met een onterechte Opzet/Grove Schuld (O/GS)-label tegemoet te komen. Het kabinet achtte namelijk de kans groot dat - evenals bij de kinderopvangtoeslag - een persoonlijke betalingsregeling is geweigerd door een onterechte O/GS-label bij een terugvordering voor de HZK, omdat voor alle toeslagen hetzelfde invorderingsbeleid geldt.

De herstelregelingen voor gedupeerden bij HZK ziet er als volgt uit:

1. een tegemoetkoming van 130% van het bedrag van de toeslag dat is teruggevorderd of niet is toegekend bij institutionele vooringenomen behandeling. Het percentage is opgebouwd uit het bedrag van de toeslag dat is teruggevorderd of niet is toegekend door vooringenomen overheidshandelen (100%) en uit een tegemoetkoming voor het leed en de schade die het gevolg zijn van dat overheidshandelen (30%). Het

percentage van 30% sluit grotendeels bij het percentage dat bij de compensatie voor institutioneel voorgenomen handelen bij de kinderopvangtoeslag.

2. een tegemoetkoming van 30% van de terugvordering bij een onterechte O/GS-label. De tegemoetkoming bedraagt 30% van het bedrag van de terugvordering waarvoor geen persoonlijke betalingsregeling is getroffen of een buitengerechtelijke schuldregeling is geweigerd vanwege een onterecht O/GS-label. Het percentage van 30% komt overeen met dat van de O/GS-tegemoetkoming die van toepassing is op de kinderopvangtoeslag en die op basis van een amendement van het lid Leijten c.s. bij de behandeling van het wetsvoorstel Wet hardheidsaanpassing Awir is geregeld.

De groep gedupeerden bij de HZK is in kaart gebracht en bestaat uit circa 22.000 gedupeerden met een O/GS-label en uit ongeveer 500 gedupeerden afkomstig uit de vijf CAF-zaken waarin institutionele voorgenomenheid is geconstateerd. Deze bekende gevallen zullen ambtshalve worden afgedaan; de tegemoetkoming wordt zonder een aanvraag automatisch verleend. Omdat er geen aanvraag nodig is, kunnen de tegemoetkomingen sneller worden uitgekeerd.

O/GS-gedupeerden en gedupeerden bij HZK die betrokken zijn geweest bij een CAF-zaak die niet door de commissie is aangewezen voor verder onderzoek kunnen daarnaast een aanvraag indienen om getoetst te worden op institutionele voorgenomen behandeling, als zij denken dat daarvan in hun zaak sprake is geweest. Deze aanvragen worden behandeld als het ambtshalve toekennen van de tegemoetkomingen is afgehandeld. Zo worden eerst bekende gedupeerden geholpen en is er daarna tijd om binnenkomende aanvragen te behandelen.

Indien een O/GS-gedupeerde na een aanvraag om beoordeeld te worden toch institutioneel voorgenomen is behandeld, ontvangt die gedupeerde 130% van het bedrag dat is teruggevorderd of niet is toegekend (dit wordt verrekend met de tegemoetkoming vanwege een onterecht O/GS-label). De verwachting is dat deze groep burgers zeer klein zal zijn. Uit een steekproef van de Belastingdienst/Toeslagen onder meer dan 150 gedupeerden met betrekking tot HZK komt namelijk naar voren dat er geen institutionele voorgenomenheid voorkomt onder de onderzochte O/GS-gedupeerden.

Burgers die betrokken zijn geweest bij een CAF-zaak die ook betrekking heeft op de HZK, maar niet door de Adviescommissie is aangewezen voor verder onderzoek ontvangen 130% van het bedrag van de toeslag dat is teruggevorderd of niet is toegekend, indien er sprake is geweest van een institutionele voorgenomen behandeling. Deze mogelijke groep gedupeerden bestaat uit ca. 2.000 burgers. Bij deze groep burgers wordt de kans op institutionele voorgenomen behandeling klein geacht, omdat deze CAF-zaken niet door de Adviescommissie zijn geselecteerd voor nader onderzoek vanwege een mogelijke of waarschijnlijke kans op institutionele voorgenomen behandeling. De CAF-zaken die zijn geselecteerd, worden reeds ambtshalve gecompenseerd. De kans op institutionele voorgenomen behandeling in geval van individuele zaken (niet betrokken bij een CAF-zaak) wordt ook klein geacht. De HZK toeslagen zijn namelijk over het algemeen minder aan wijzigingen onderhevig en kennen weinig momenten waarop een individuele beoordeling plaatsvindt die zou kunnen leiden

tot een vooringenomen behandeling. Dit is wezenlijk anders dan bij de kinderopvangtoeslag. Bij burgers die in het verleden HZK toeslag hebben ontvangen en die zich voorafgaand aan deze regeling hebben gemeld, blijkt daarnaast dat de aanvragen betrekking hebben op herziening en niet op een mogelijke institutionele vooringenomen behandeling. Om die reden staat de compensatieregeling van 130% open voor burgers die betrokken zijn geweest bij een CAF-zaak (collectief onderzoek).

welke budget is beschikbaar en nodig?

Bijlage 1

Hieronder zijn de verschillende opties uitgewerkt. De geschreven uitwerking ziet voornamelijk op de procesmatige kant van de opties. In onderstaande tabel zijn per optie de afwegingen opgenomen waarbij specifiek is gekeken naar uitlegbaarheid, burgerperspectief, uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid.

Uitwerking opties vormgeving regeling

Optie 1 - Burgers kunnen zich aanmelden bij de UHT, er vindt geen filtering plaats o.b.v. door de burger aan te leveren informatie, wel latere start bredere openstelling

- UHT kent de compensatie ambtshalve toe aan gedupeerden OG/S en gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken.
- Op een later moment wordt de regeling opengesteld (zodra dit wat betreft capaciteit niet interfereert met o.a. KOT beoordelingen).
- Burgers melden zich aan bij UHT, er vindt geen eerste filtering plaats, compensatie specifieke informatie van de burger is hiermee niet nodig.
- UHT beoordeelt handmatig o.b.v. beschikbare informatie in systemen of burger in aanmerking komt voor compensatie.
- Dit kan vanaf het moment dat het geen belemmering vormt voor andere werkzaamheden van UHT. Dat betekent dat de regeling voor het gedeelte aanmelding pas op een later moment open gaat. Collectieve institutionele vooringenomenheid en O/GS kunnen wel al ambtshalve worden beslist.

Optie 2 - Burgers kunnen zich aanmelden bij de UHT waarbij een eerste filtering plaatsvindt o.b.v. door de burger aan te leveren informatie

- UHT kent de compensatie ambtshalve toe aan gedupeerden O/GS en gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken.
- Op een later moment wordt de regeling opengesteld (zodra dit wat betreft capaciteit niet interfereert met o.a. KOT).
- UHT vraagt burgers bij aanmelding om additionele informatie van waaruit een eerste filtering kan plaatsvinden. Het gaat om informatie waarvan verstrekking door de burger redelijkerwijs gevegd kan worden en die nodig is voor de beoordeling van het verzoek. Bijvoorbeeld: op welk toeslagjaar het verzoek ziet en de reden voor het verzoek (bijvoorbeeld stopzetting). De TK is in de Kamerbrief van 29 oktober 2021 reeds geïnformeerd over het voorgaande.
- Verzoeken worden alleen in behandeling genomen indien zij compleet zijn.
- UHT voert een eerste filtering uit op basis van de aangeleverde informatie.
- Als het verzoek niet volledig is, stelt UHT de burger in de gelegenheid de aanvraag aan te vullen.
- Als de burger binnen de hersteltermijn het verzoek niet aanvult, dan wordt het verzoek niet in behandeling genomen. Tegen die beschikking staan bezwaar en beroep open.
- Alleen bij volledige aanvragen voert UHT de handmatige beoordeling uit o.g.v. verdere beschikbare informatie in systemen. (bij een gebrekkige aanvraag stopt het proces na een buitenbehandelingstelling).
- Afhankelijk van de daadwerkelijke inrichting van de filtering, draagt deze bij aan het beheersbaar maken van de regeling, dit moet nader onderzocht worden.

Optie 3 - Regeling richt zich enkel op gedupeerden van OG/S en gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken die door commissie Donner zijn aangemerkt

- UHT kent de compensatie ambtshalve toe aan gedupeerden OG/S en gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken.
- Personen kunnen altijd een aanvraag indienen. In het geval van optie 3 zal bezien worden of deze burgers een OG/S kwalificatie hebben of voorkomen binnen een CAF-zaak. Mocht dit niet het geval zijn, volgt een afwijzing. Deze afwijzing staat open voor bezwaar/beroep.
- Schrijnende, onvoorzienne gevallen zouden op basis van een algemene hardheidsclausule in de herstelwet kunnen worden ondervangen.

Regeling	Actie	Toelichting	Hoe
KOT	Toezichtactie DT KOT	Controle opvanguren Controle uurtarief Controle opvangperiode Controle opvang genoten	Uitwisseling opvangorganisaties Opvragen gegevens bij ouder(s)
KOT	Toezichtactie Gewerkte Uren	Controle aantal gewerkte uren ouder Controle meest werkende ouder	Uitwisseling UWV Uitvraag ouders
KOT	Risicoselectie KOT	Controle opgegeven grondslagen	Uitvraag ouders
KOT	HotHor (Hoge toekenning, hoog risico)	Controle opgegeven gegevens icm hoge toekenning	Uitvraag ouders
KOT	Uitval opvanguren boven maximum	Controle opgegeven grondslagen KOT	Uitvraag ouder
KOT	4 jarige	Controle leeftijd kind	Uitvraag ouder (overgang kind van DO naar BSO)
Huur	Harde stoppers	Stopzetting Toeslag bij verhuizing	Automatisch
Huur	Risicoselectie Huur	Controle bewoning Controle huurgegevens	Uitvraag burger Afspraak balie
Zorg	Controle zorgverzekering	Controle of burger zorgverzekerd is	Automatisch Uitvraag burger
KGB	Controle ALO KOP	Controle alleenstaande ouder	Uitvraag

Globale weergave van acties per toeslagsoort

Uitgebreide afweging opties

	Optie 1 – Samenvatting aanmeldformulier bij UHT, geen eerste filtering, wel latere start	Optie 2 - Aanmeldformulier bij UHT, eerste filtering	Voorstel: Optie 3 Ambtshalve beschikken op reeds bekende zaken met OG/S of CAF-zaken
Uitlegbaarheid en burgerperspectief.	<ul style="list-style-type: none"> • Redelijk uitlegbaar aan burger • Iedere mogelijk gedupeerde wordt ook getoetst. Lange wachttijd voor zelfmelders. • Grote kans op afwijzing, onterechte verwachting dat er kans is op compensatie. • Compensatie voor de enkeling die wel gedupeerden zijn door onjuist overheidshandelen. • Lange wachttijd voor behandeling bij een grote toestroom van aanvragen. • Aanvragen van zelfmelders kunnen in behandeling worden genomen, nadat er capaciteit en ruimte is bij UHT. 	<ul style="list-style-type: none"> • Minder goed uitlegbaar aan burger. Doet groot beroep op onderbouwing door zelfmelders. • Doenvermogen gevraagd van de burger om bewijsstukken aan te leveren. • Na eerste filtering kan snel duidelijkheid geboden worden aan burger over aanvraag. • Grote kans op afwijzing, onterechte verwachting dat er kans is op compensatie. • Compensatie voor de enkeling die wel gedupeerde is door onjuist overheidshandelen. • Aanvragen van zelfmelders kunnen in behandeling worden genomen, nadat er capaciteit en ruimte is bij UHT. 	<ul style="list-style-type: none"> • Redelijk uitlegbaar, indien de beperkte doelgroep goed gemotiveerd kan worden en juridisch haalbaar is. • Geen compensatie voor enkeling die wel gedupeerden zijn door onjuist overheidshandelen, terwijl het herstel binnen toeslagen gericht is op compensatie van leed dat door de overheid is veroorzaakt. Andere toeslagen zijn minder vaak meegenomen in een CAF-onderzoek dan KOT. Daarom schatten we de kans op institutionele vooringenomen handelen bij andere toeslagen kleiner in dan bij KOT. Geen onterecht hoge verwachtingen bij grote groep die zich anders wel zou aanmelden. • TK moet geïnformeerd worden, omdat afgeweken wordt van het besluit om individuele toetsing ook bij andere toeslagen mogelijk te maken. • Geen periode van onzekerheid voor burgers • Geen verwachtingen die niet waar worden gemaakt.
Uitvoerbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Beheersbaarheid uitvoering en doelmatigheid regeling fors onder druk. • Een grote hoeveelheid meldingen en handmatige beoordelingen vraagt meerdere jaren aan beoordelingscapaciteit en is daarmee onbeheersbaar voor UHT en niet uitvoerbaar naast uitvoeren van de KOT-compensatie. • De individuele toetsing zal 	<ul style="list-style-type: none"> • Beheersbaarheid uitvoering en doelmatigheid regeling onder druk. • Eerste filtering van aanvragen die niet compleet zijn. Deze aanvragen worden niet in behandeling genomen, omdat ze niet voldoen aan de procedurele voorwaarden. De 	<ul style="list-style-type: none"> • Beheersbaar, doelmatig en behoeft de kortste uitvoeringstijd. • Bij een aanvraag door een individuele persoon zal bezien worden of deze burger een OG/S stelling heeft of voorkomt binnen een CAF-zaak. Mocht dit niet het geval zijn, volgt een afwijzing. • Naar verwachting een kleine instroom van burgers.

	<p>handmatig moeten plaatsvinden: elk individueel dossier moet worden bekeken om te bepalen of er mogelijk een handeling heeft plaatsgevonden waaruit institutioneel vooringenomen handelen blijkt. Aangenomen dat elke medewerker ~30 beoordelingen per week kan uitvoeren en er 50 beoordelingsmedewerkers worden aangesteld en/of vrijgemaakt hiervoor, betekent dit dat de operatie bij 200.000 aanmeldingen al meer dan 3 jaar zal duren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitvoeringskosten bij veel aanmeldingen, die vaak niet in aanmerking komen, zijn naar verwachting (veel) hoger dan het bedrag aan compensatie. • Hoog aantal burgers dat een afwijzing voor compensatie krijgt, waarschijnlijk veel bezwaar/beroep dat ook capaciteit vraagt en lang duurt voordat procedures afgerond zijn. 	<p>uitvoeringskosten bij veel aanmeldingen, die vaak niet in aanmerking komen, zijn naar verwachting (veel) hoger dan het bedrag aan compensatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoog aantal burgers dat een afwijzing voor compensatie krijgt, waarschijnlijk veel bezwaar/beroep, dat ook capaciteit vraagt en lang duurt voordat procedures afgerond zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kleine instroom leidt ook tot een kleine groep bezwaar/beroep. • Als de toegang tot O/GS gedupeerden en betrokkenen bij het CAF-onderzoek openstaat, dan kan men ook aanvragen van andere burgers verwachten die een sterk vermoeden hebben dat zij ook institutioneel vooringenomen zijn behandeld. Daarmee staat de regeling in feite weer open voor zelfmelders. Tegen een afwijzing van deze aanvragen staat bezwaar en beroep open.
--	---	--	---

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

AJ 13-03-2022
bespreken
~~definitief~~

15/3 16.00 u

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

PDG Herstel

persoonsgegevens

nota

Nota Reikwijdte HZK

Datum

10 maart 2022

Notanummer

2022-0000090455

Bijlagen

1

Aanleiding

Het kabinet heeft besloten om gedupeerden bij andere toeslagen (huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget: hierna HZK) te compenseren. De herstelregeling die hierop ziet, is opgenomen in het concept wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen. De compensatie wordt onder andere verstrekt aan gedupeerden die institutioneel vooringenomen zijn behandeld. Bij institutionele vooringenomenheid kunnen twee mogelijkheden zich voordoen, te weten collectieve vooringenomen behandeling (CAF-zaken) en individuele vooringenomen behandeling (persoonlijke zaak). Gebleken is dat tot op heden er geen casussen bekend zijn van individueel institutioneel vooringenomen handelen bij HZK toeslagen. UHT heeft daarnaast aangegeven dat het verbreden van de herstelregeling voor HZK naar individuele vooringenomen behandeling grote risico's betekent voor de uitvoering.

De stuurgroep heeft een keuze gemaakt tussen twee opties¹ (zie bijlage 1) en heeft gekozen om de regeling in het wetsvoorstel nu toe te spitsen op collectieve institutionele vooringenomenheid. Met deze nota wordt u nogmaals geïnformeerd over de voorkeur van de stuurgroep en de risico's die daarmee samenhangen. U wordt gevraagd een besluit te nemen over deze kwestie.

Beslispunten

Wij adviseren u akkoord te gaan met:

- het uitvoeren van aanvullend onderzoek voor de onderbouwing van de keuze die gemaakt is door de stuurgroep (institutionele vooringenomenheid beperken tot collectieve CAF-zaken);
- het informeren van de Kamer over de uitkomsten van dit aanvullend onderzoek in de 10'e voortgangsrapportage in april. De huidige inrichting van de regeling wijkt af van de eerder aangekondigde inrichting van de regeling in de Kamerbrief van 29 oktober 2021;
- het alvast uitwerken van de keuze van de stuurgroep in het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen en het in consultatie brengen daarvan;
- het voorleggen van bovenstaande punten aan de ACTH van 18 maart a.s.

¹ In eerste instantie zijn drie manieren onderzocht om toegang tot de regeling vorm te geven. Daarvan zijn de twee opties zoals opgenomen in bijlage 1 overgebleven en voorgelegd aan de stuurgroep. De derde optie zag kort gezegd op het in een latere fase volledig openstellen van de regeling zonder filtering.

Kernpunten

Problematiek

- Bij de kinderopvangtoeslag is er sprake van zowel collectieve (CAF-onderzoek) als individuele (persoonlijke zaak) institutionele vooringenomenheid. Bij het ontwikkelen van de herstelregeling voor de HZK toeslagen is er in eerste instantie dan ook uitgegaan van deze beide vormen van institutioneel vooringenomen handelen. In de Kamerbrief van 29 oktober 2021 is de Kamer hier reeds over geïnformeerd.
- In die Kamerbrief is al opgenomen dat de gedupeerden van institutionele vooringenomenheid en O/GS die **reeds bekend** zijn in de systemen ambtshalve gecompenseerd worden. Daarnaast is het uitvoeringsrisico benoemd van vertragende effecten van een eventuele grote stroom aanvragen die **nog niet bekend** zijn. Om dat risico te verminderen is in de brief voorgesteld dat aan burgers bij het indienen van een verzoek zal worden verzocht te omschrijven voor welke toeslagjaren, welke toeslagsoort en met welke aanleiding zij getoetst willen worden op institutionele vooringenomenheid (dit komt overeen met optie 1 van bijlage 1). In deze nota adviseren wij om alleen toe te spitsen op de bekende aanvragers en dus op dit punt af te wijken van de Kamerbrief.
- Naar aanleiding van de door UHT gesignaleerde uitvoeringsproblemen bij de onderhavige regeling is opnieuw gekeken naar de feitelijke problematiek. Gebleken is dat er tot op heden geen casussen bekend zijn van individueel institutioneel vooringenomen handelen bij deze toeslagen.
- Individuele toetsing op institutionele vooringenomenheid zou de regeling openen voor potentieel 4,5 mln. personen die een HZK toeslag ontvangen of hebben ontvangen. UHT heeft aangegeven dat de toetsing op individuele institutionele vooringenomenheid bij HZK toeslagen een groot risico is voor de beheersbaarheid van de herstelregeling.
- Daartegenover staat dat het beperken van de regeling tot de collectieve institutionele vooringenomenheid tegen de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur (het gelijkheidsbeginsel) ingaat, als dit besluit juridisch niet gemotiveerd kan worden.
- Naar aanleiding hiervan en gelet op de planning is de stuurgroep akkoord gegaan met het alvast uitwerken en in consultatie brengen van het afbakenen van de herstelregeling voor HZK toeslagen tot collectieve vooringenomenheid in het wetsvoorstel. Deze maand wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd om deze keuze te onderbouwen. Tot slot heeft de stuurgroep gevraagd de risico's van deze keuze in kaart te brengen.

Besluit Stuurgroep

- In de door de stuurgroep gekozen optie kent UHT de compensatie ambtshalve toe aan gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken (ca. 500) en gedupeerden O/GS (ca. 22.000)). Dit betekent dat de tegemoetkoming zonder een aanvraag van een belanghebbende, automatisch wordt verleend.
- Er is daarmee geen mogelijkheid voor het indienen van een aanvraag door zelfmelders die mogelijk individueel institutioneel vooringenomen behandeld zijn.
- Er wordt hiermee voorkomen dat beleid wordt geschreven voor een doelgroep die vooralsnog niet bekend is. Ook worden op deze manier geen onterechte verwachtingen bij burgers gewekt. Door de regeling op deze manier in te richten is de regeling naar verwachting het beste beheersbaar.

Wat is institutioneel vooringenomen handelen?

- De handelwijze bij de CAF-11 zaak lag besloten in de optelsom van verschillende voor de betrokken ouders nadelige stappen, handelingen en beslissingen die werden ingegeven door de veronderstelling dat er sprake was van vermoedelijke fraude. Bij beoordeling van een dossier wordt gekeken naar het in samenhang voorkomen van de criteria ten aanzien van vooringenomen handelen.
 1. **Collectieve stopzetting** zonder een voorafgaande individuele beoordeling die dit rechtvaardigde.
 2. Het **breed uitvragen** van bewijsstukken over één of meer jaren.
 3. Een **zero tolerance-onderzoek** met (soms/veelal) een tweede check wanneer bij eerste lezing geen grond voor afwijzing was gevonden.
 4. Het **niet nader uitvragen** van informatie bij gebleken tekortkoming daarin.
 5. Het afwijzen of reduceren van aanspraak op kinderopvangtoeslag bij de **minste of geringste onregelmatigheid** in de stukken.

Bij onderzoek naar de vraag of er sprake is van een individuele institutionele vooringenomen behandeling worden dezelfde criteria gehanteerd als bij het onderzoek naar de groepsgewijze aanpak, op het eerste criterium na.

Onderbouwing van de keuze om toe te spitsen

- De onderbouwing van de keuze voor het beperken van de regeling tot collectieve institutionele vooringenomenheid is als volgt opgebouwd:
- De systematiek van de HZK toeslagen is wezenlijk anders dan bij KOT. De HZK toeslagen zijn over het algemeen minder aan wijzigingen onderhevig en daarom zijn er minder momenten waarop een individuele beoordeling door een medewerker plaatsvindt die zou kunnen leiden tot een vooringenomen oordeel.
- Dit verschil in systematiek tussen KOT en HZK toeslagen maakt dat het risico op individueel institutioneel vooringenomen handelen (dus het voorkomen in een dossier van criteria 2 tot en met 5) sowieso kleiner is.
- Daarnaast is onderzoek gedaan onder de personen die zich vooruitlopend op een regeling hebben aangemeld. Uit 2 steekproeven (totaal 180 personen) met een OG/S label en uit personen die zich al hebben gemeld, blijkt in geen enkele casus dat er vooringenomen is gehandeld. Bij de reeds gemelde personen bleek dat zij in plaats van een verzoek tot compensatie een herzieningsverzoek zouden moeten indienen. De kans dat er mensen zijn die toch institutioneel vooringenomen zijn behandeld is hiermee klein. De verwachting is dat nagenoeg alle aanvragen worden afgewezen.
- Daarbij komt dat, doordat er bij de compensatie KOT sprake is van hoge bedragen aan compensatie, de verwachting ten aanzien van de hoogte van de compensatie bij deze doelgroep hooggespannen is. De bedragen die bij andere toeslagen zijn teruggevorderd zijn echter van een geheel andere omvang. Gemiddeld € 3.800 bij de huurtoeslag, € 1.300 bij het kindgebonden budget en € 1.150 bij de zorgtoeslag.

Risico's en aandachtspunten

- Met de gekozen route wordt afgeweken van de KOT-regeling en wordt onderscheid gemaakt tussen collectieve en individuele institutionele vooringenomen behandeling bij HZK toeslagen. De uitwerking van het

voorgaande in het wetsvoorstel en het in consultatie brengen daarvan vooruitlopende op de uitkomsten van het aanvullend onderzoek is juridisch kwetsbaar. Vanuit het gelijkheidsbeginsel bezien vergt dit onderscheid namelijk een gedegen motivering. Of een gedegen motivering gegeven kan worden, hangt af van de uitkomst van het aanvullend onderzoek. De juridische risico's kunnen gemitigeerd worden door het aanvullend onderzoek snel af te ronden zodat in een vroegtijdig stadium van het wetgevingsproces alsnog een gedegen motivering kan worden gegeven of, indien nodig, bijgesteld kan worden naar de andere onderzochte optie (zie bijlage 1).

- De herstelregeling voor HZK toeslagen maakt onderdeel uit van het wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen. In dit wetgevingstraject zullen JenV (wetgevingstoets) en de Raad van State zich onder andere buigen over de motivering bij de herstelregeling. Het is van belang dat de motivering de toets van JenV en het advies van de Raad van State doorstaat.
- Bij de gekozen route moet rekening worden gehouden met kritische geluiden vanuit de Tweede Kamer, gelet op het feit dat de doelgroep van de regeling wordt afgebakend. Een belangrijk aspect is de communicatie over deze aanvullende onderzoeken en de uitkomsten daarvan aan de Kamer. Gelet op de geplande afronding van de onderzoeken eind maart, kan communicatie hierover worden opgenomen in de 10'de voortgangsrapportage in april.

Onderzoek

- Momenteel wordt nader onderzoek uitgevoerd door UHT voor een verdere onderbouwing van de huidige inrichting van de regeling.
- Dit onderzoek bestaat uit:
 - Een 2^e steekproef verricht onder ontvangers van HZK toeslagen die zich reeds zelf hebben gemeld.² In deze steekproef wordt gekeken naar individueel vooringenomen handelen. De uitkomst van deze steekproef is beschikbaar in de week van 21 maart.
 - Een steekproef onder ontvangers van HZK toeslagen die tevens onderdeel waren van de Fraude Signalering Voorziening (FSV). In deze steekproef wordt gekeken naar individueel vooringenomen handelen. De uitkomst van deze steekproef is beschikbaar in de week van 21 maart.
 - Een second opinion verricht op de kwaliteit van de data. Deze second opinion loopt mee in het proces uitvoeringstoets en is naar verwachting eind april beschikbaar.
 - JenV gaat, voorafgaand aan de wetgevingstoets van het wetsvoorstel begin april, alvast de motivering voor het afbakenen van de doelgroep bij HZK toeslagen toetsen op juridische haalbaarheid. Dit is van belang, zodat het wetsvoorstel geen vertraging oploopt tijdens de wetgevingstoets.

Planning

Begin maart 2022	Uitvoeringstoets regeling
Eind maart 2022	Afronding aanvullend onderzoek UHT
Eind maart 2022	Afstemming J&V
Begin april 2022	Wetgevingstoets J&V gehele wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen

² De eerste steekproef dateert van een klein half jaar geleden. Inmiddels hebben meer mensen zich aangemeld voor de te verwachten regeling. Dit zijn zelfmelders die het beeld hebben dat er iets niet goed is gegaan met hun toeslag. Zodoende is het meest relevant om op deze groep de steekproef toe te passen.

Begin april 2022

Infomeren Kamer 10'de VGR

Bijlage 1

Hieronder zijn de twee opties uitgewerkt. De geschreven uitwerking ziet voornamelijk op de procesmatige kant van de opties. In onderstaande tabel zijn per optie de afwegingen opgenomen waarbij specifiek is gekeken naar uitlegbaarheid, burgerperspectief, uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid.

Uitwerking opties vormgeving regeling

Optie 1 - Burgers kunnen zich aanmelden bij de UHT waarbij een eerste filtering plaatsvindt o.b.v. door de burger aan te leveren informatie

- UHT kent de compensatie ambtshalve toe aan gedupeerden O/GS en gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken.
- Op een later moment wordt de regeling opengesteld (zodra dit wat betreft capaciteit niet interfereert met o.a. KOT).
- UHT vraagt burgers bij aanmelding om additionele informatie van waaruit een eerste filtering kan plaatsvinden. Het gaat om informatie waarvan verstrekking door de burger redelijkerwijs gevegd kan worden en die nodig is voor de beoordeling van het verzoek. Bijvoorbeeld: op welk toeslagjaar het verzoek ziet en de reden voor het verzoek (bijvoorbeeld stopzetting). De TK is hier in de Kamerbrief van 29 oktober 2021 reeds over geïnformeerd.
- Verzoeken worden alleen in behandeling genomen indien zij compleet zijn.
- UHT voert een eerste filtering uit op basis van de aangeleverde informatie.
- Als het verzoek niet volledig is, stelt UHT de burger in de gelegenheid de aanvraag aan te vullen.
- Als de burger binnen de hersteltermijn het verzoek niet aanvult, dan wordt het verzoek niet in behandeling genomen. Tegen die beschikking staan bezwaar en beroep open.
- Alleen bij volledige aanvragen voert UHT de handmatige beoordeling uit o.g.v. verdere beschikbare informatie in systemen. (bij een gebrekkige aanvraag stopt het proces na een buitenbehandelingstelling).
- Afhankelijk van de daadwerkelijke inrichting van de filtering, draagt deze bij aan het beheersbaar maken van de regeling, dit moet nader onderzocht worden.

Optie 2 - Regeling richt zich enkel op gedupeerden van OG/S en gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken die door commissie Donner zijn aangemerkt

- UHT kent de compensatie ambtshalve toe aan gedupeerden OG/S en gedupeerden vanuit de vijf CAF zaken.
- Personen kunnen altijd een aanvraag indienen. In het geval van optie 2 zal bezien worden of deze burgers een OG/S kwalificatie hebben of voorkomen binnen een CAF-zaak. Mocht dit niet het geval zijn, volgt een afwijzing. Deze afwijzing staat open voor bezwaar/beroep.
- Schrijnende, onvoorziene gevallen zouden op basis van een algemene hardheidsclausule in de herstelwet kunnen worden ondervangen.